

Uusi huomattava koulumuoto Ruotsissa.

Teorettinen ja käytännöllinen linja yhdessä.

Useimmille kansakoulutyöille on varmaan houkuttelevana päämääränä lukujen jatkaminen ja keskikoulun suorittaminen. Kärtätään äitiä ja isää, kunnes he antautuvat, vaikka se heille merkitsee suurinta uhrausta sekä jatkuvaa uurastusta vielä monen vuoden aikana, juuri kun he parhaiten tarvitsisivat lastensa avun. Mutta he ymmärtävät toiselta puolen hyvin, miten tärkeä askel ylöspäin yhteiskunnassa korkeampi koulusivistys on, ja niinpä Kaisa tai Liisa ovat saaneet suorittaa keskikoulun ja sitten lähteä maailmalle suurin toivein. »Hieno» konttoripaikka on heille yleensä kangastanut, sillä käytännöllinen työ ei sovellu heidän korkeampaan sivistysasteeseensa. Mutta tuhannet tytöt samoin tiedoin ja edellytyksin haaveilevat samoja toiveita. Kilpailu konttorien vastaalkajapaikoista on ennen kuulumaton, vaikkapa aluksi tarjoutuisi miten pienestä palkasta tahansa tai ilmaiseksikin. On tuhansittain paikkaahakevia tyttöjä suurempine ansioineen ja erikoiskursseineen, mutta joiden vaatimukset

Sairaanhoito-opetusta.

ovat kuitenkin yhtä pienet. Mitä mahdollisuuksia silloin on Kaisalla ja Liisalla?

Vähitellen alkaa onneksi hävitä mielipide, että konttoripaikat ovat »hienoja» verrattuna käytännölliseen ammattityöhön. Aletaan havaita, että sosiaalisesti on yhtä kunniaakasta valmistaa ruokaa ja neuloa vaatteita kuin pikakirjoittaa ja naputella konetta. Ja viisaasti kyllä alkavat tytöt ylikuormitetulta konttorialalta hakeutua käytännöllisiin ammatteihin, joissa toimeentulon mahdollisuudet ovat suuremmat. Mutta ei silti onneksi tarvitse luopua sivistysvaatimuksista. Ei nyt, jolloin on alettu perustaa n.s. käytännöllisiä keskikouluja, joissa käytännöllinen sivistys käy käsikädessä teoreettisen kanssa.

Ruotsissa tällaisia kouluja on tyttöjä varten toistaiseksi kolme, joista suurin ja merkityksisin Tukholmassa. Niihin tullaan suoraan kansakoulusta, ja opintoaineina on vieraita kieliä, kemiaa, fysiikkaa y.m. teoreettisia aineita sekä taloudenhoitoa, neulontaa, kodinhoitoa, lastenhoitoa j.n.e.

Tukholman koulun, joka on kunnallinen, nimenä on: Tukholman kaupungin kotitalousteknillinen keskikoulu. Sen rehtori, fil. toht. Gertie Söderberg on Morgenbrisille kertonut koulun päämäärästä ja työtavoista m.m. seuraavaa:

— Arvelen, että uusi koulumuoto täyttää todellisen tarpeen. Joukkovirtaus tavallisiin teoreettisiin keskikouluihin on aiheuttanut teoreettisesti tosin sivistyneiden, mutta käytännöllisiin töihin valian tottumattomien poikien ja tyttöjen liikatuotannon. Mahdollisuudet ansiotyöhön ovat siten vähäiset. Ihanteelta tuntuu sen vuoksi käytännöllisen ja teoreettisen linjan yhdistäminen samaan kouluun. Ensin ei ollut tarkoitus antaa mitään todistusta suoritetuista opinnoista, mutta vanhempien vaatimuksesta oli siihen ryhdyttävä. Onhan työnsaantikipailussa tärkeätä voida esittää todistus korkeammasta tiedonmäärästä.

— Teoreettinen opetus on yhtä laaja kuin käytännöllinenkin puoli. Luemme kolmea kieltä, joista saksa ja englanti ovat pakollisia, ranska vapaaehtoinen. Kemian ja fysiikanopetus vastaa keskikoulun määrää, mutta me järjestämme sen niin, että siitä on entistä enemmän hyötyä käytännöllisessä elämässä. Kemiantietojahan voi soveluttaa esim. ruoanlaittoon. Opitaan ravintoaineiden kemialliset kokoomukset ja se luonnontieteellinen pohja, *miksi* jotain tapahtuu. Biologian laboratoriossa oppilaat saavat suorittaa kokeiluja, tutkia kasveja ja oppia niiden erilaisen ravintoarvon ja

käytön taloudessa. Toisinaan käymme kauppahalleissa, jotta tytöt oppisivat tuntemaan eri kalalajeja, vihanneksia y.m., joita on kaupan. Terveysopin opetus käsittää sekä persoonallisen että kodin hygienian. Kodinhoito on koulussamme muuten hyvin tärkeä aine, joka ei käsitä yksinomaan kodin hoitoa ja huoltoa, vaan sellaisiakin seikkoja kuin kodinsustuksen, huonekalut, taloustarpeet y.m. Ja koetammekin mahdollisuuksien mukaan pysyä ajan tasalla. Teemme retkiä suurempiin elintarvetehtaisiin ja kaikkiin keittiön ja kodinkulttuurin alalla järjestettäviin näyttelyihin. Samoin käymme museoissa tutustumassa eri huonekalutyyleihin. Joskus joku taide-ekspertti luennoi koulussamme. Tytöt ovat tavattoman innostuneita kaikkeen tähän kuuluvaan, ja epäilemättä se jättää jälkensä tulevaisuuden koteihin, kun tytöt menevät naimisiin. Kansalaistietouden opiskelun yhteydessä käymme toisinaan valtiopäivien ja kaupunginvaltuuston istunnoissa. Meillä on myös kursseja lastenhoidossa, jolloin tytöt saavat harjoitella jossakin lastenseimessä. Mutta tässäkin ilmenee nykyisin polttavaksi käynyt syntyväisyyden väheneminen. Jorkein seimen kymmenkunta »harjoituslasta» ei mitenkään riitä kokonaiselle luokalle, joten on täytynyt jakaantua pienempiin ryhmiin. Edelleen on meillä kursseja neulonnassa, käsitöissä, kudonnassa j.n.e. Myös yksinkertaista talouskirjanpitoa opetetaan.

Tyttöjen mahdollisuuksista rehtori Söderberg kertoi, että toistaiseksi on vaikea sanoa siitä mitään, kun ensimmäinen oppijakso päättyy vasta tulevana vuonna. Mutta koulu on toiminut ennenkin joskin kansakoulun jatkoluokkana. Sen suorittaneiden vaihteita on voitu tarkemmin seurata. Monet ovat jatkaneet käytännöllistä opiskeluaan ja valmistuneet sairaanhoitajattariksi, lastenhoitajattariksi, kätilöiksi tai ovat saaneet paikkoja talouden ja kodinhoitajina j.n.e. Myös itsenäisiä liikkeenharjoittajia on moniaita. Mutta suurin osa tytöistä joutuu enemminkin tai myöhemmin naimisiin, ja että heistä tulee erinomaisen taitavia perheenäitejä, lankeaa luonnostaan. On vaikea ajatella, että jostakin meidän työstämme tulisi keho ja leväperäinen perheenäiti, joka mukavuussyistä ostaisi »kuppilasta» valmista ruokaa. Hän saa mukaansa vissin kulttuurin ja taidon, mihin olosuhteisiin hän joutuneekaan. Ja tämähän on jo voitto sinänsä, huolimatta siitä, antautuuko hän ammattityöhön tai ei.

Harjoitustunnilla.

Ruumiinvoimia on taidolla käytettävä, terveyttä on hoidettava.

Työnteko vaatii voiman kulutusta, raskaampi työ kuluttaa enemmän voimaa, kevyempi työ vähemmän. Jos teemme kovin raskasta työtä, kuluu voimaa niin paljon, että tunnemme väsymystä ja jos saamme jatkuvasti ponnistaa ylivoimaisesti tulemme yllärasitetuiksi, joka vaikuttaa hermostoomme ja terveyteemme, jopa niin että voimme siitä saada yleisen heikentymisen, joka liian aikaisin kuluttaa voimamme loppuun. Ruumiimme voimaa on siis taidolla käytettävä niin, että se kestäisi elämämme loppuun saakka.

Kun tämä tiedetään, niin silloin täytyisi ajatella, että ihmisvoimaakin on taiten käytettävä, on katsottava, että sitä ei ainakaan tarpeettomasti tuhlaten käytetä. Ei ole entisaikana jouduttu ajattelemaan, miten monen kilometrin taival tuli perheen emännän päivittäin suorittaa joutuessaan kulkemaan asuinhuoneiden, navetan, kaivon, puuvajan, aitan ja saunan välillä, silloin kuin ne olivat sijoitetut pitkien matkojen päähän toisistaan, jossa talvella lumisilla teillä ja pakkasilla ohuissa pukimissa piti kulkea, sillä eihän sitä aina ehtinyt vaatettaa, kun täytyi ulkona käydä.

Yleinen käsitys oli vielä, että nainen ei saanut väsyä, hänen piti nousta aamulla ensimmäiseksi, olla illalla viimeksi työssä, tehdä koko ruokalomat työtä, kun miehet olivat ruokalevolla. Jos oli lapsia, oli se perheenäiti, jonka piti hoitaa lapset, olivat ne terveitä tai sairaita, tai jos joku perheen jäsenistä sairastui, oli se perheen äiti, joka oli yleinen sairaanhoitaja.

Päivät pitkät juoksemista ja työntekoa, yöt levottomia ja usein valvontaa, oliko silloin ihme, että nainen vanheni puolta lyhyemmässä ajassa kuin mies. Hänen voimansa kuluivat yksinkertaisesti loppuun.

M. S.